

- Sebstrup Vestergaard ejes af Bjarne Nebel.
- Bedriften er ofte vært for arrangementer samt fast deltager i Økodagen.

Gamle køer er guldkøer

Hygiejne: Goldkøerne går på dybstrøelse, og for at opretholde en god hygiejne og pattekondition bliver de sprayet med pattespray en gang om dagen. Også om sommeren hvor de tages på stald om natten.

Passion: Bjarne Nebel har altid holdt meget af landbruget og af dyr. Han ønsker en overskuelig bedrift, hvor han selv deltager i de daglige opgaver. Eksempelvis blander han altid foder selv.

Derfor frontløber: Bjarne Nebels besætning er blandt landets bedste indenfor holdbarhed. Køerne afgår først efter 7,2 år og næsten 50.000 kg EKM. Bjarne Nebel tager særlige hensyn til nykælverne i dagene efter kælvning, hvor de går sammen med egen kalv i en enkeltboks. De malkende køer går i sandstald med masser af sengepladser at vælge imellem.

Læs mere på de næste sider om

Ko og kalv sammen i fire dage

Stald med fast gulv

Avl efter holdbarhed og sundhed

Tænk på, hvad du vil byde din kone dagen efter en fødsel

Hensyn: Vis hensyn til køerne, giv dem plads og en så kedelig og ensformig dag som muligt. Det kvitterer de for, er Bjarne Nebels mangeårige erfaring.

Af Peter W. Mogensen
pwm@landbrugsmedierne.dk
tlf. 33 39 47 52

Man behøver kun at kigge nogle få sekunder rundt i Bjarne Nebels kostald, før det står soleklart.

Her er plads. Meget plads!

Er man driftig og præget af et effektivt sind, vil man tænke, at der nok er mere end rigelig med ledige kvadratmestre.

Og med 105 til 110 malkende køer og 138 sengebåse har køerne da også rigelig frihed til at vælge et sted at hvile.

»Køer skal ikke spilde tid på at vade rundt og lede efter en ledig sengebås. De laver mælk, når de hviler, ikke når de går rundt«, lyder det overbevisende fra Bjarne Nebel.

At han har noget at have det i, kan man se på tallene. En gennemsnitlig livsydelse på 50 ton EKM, svarende til

Spalter er unaturlige for køer at færdes på. Derfor valgte jeg fast gulv med en drænrende i midten. Køerne går altid ude i siderne, aldrig på drænrenden, som er lavet som en spalte.

18,9 kg EKM pr. levedag, giver hans ord ekstra vægt.

Skånsom opstart

Når den økologiske mælkeproducent fra østjyske Them

lykkedes så godt med livsydelse, skyldes det ikke en nedskrevet, årelang strategi om at jage mange malkeår og mange liter mælk.

I stedet handler det for Bjarne Nebel om at tænke værdighed ind i pasningen og de vilkår, som køerne skal færdes i. En gang imellem lønner det sig også at tænke på, hvordan et menneske selv ville behandles i en given situation, forklarer han.

Det er håndteringen af nykælverne et eksempel på. Efter kælvningen går ko og kalv sammen i fire dage, og på tredje år er Bjarnes erfaring, at det giver køerne en mindre stressende opstart på en ny laktation.

»Man kan jo spørge sig selv, hvordan en kvinde vil reagere, hvis hun bliver sparket tilbage på arbejde dagen efter, at hun har født. Jeg tror, at hun vil finde det særdeles stres-

sende«, lyder Bjarnes ræsonnement.

Det er især de ældre køer, som kvitterer for nogle dages ekstra alenetid med kalven. Og kan en mindre stressende opstart betyde, at en gammel ko kommer i gang med en ekstra laktation, er det givet godt ud, mener Bjarne Nebel.

»Det er selvfølgelig hele tiden en balance. Eksempelvis måtte jeg aflive én ko sidste år, fordi den ikke kom ordentlig i gang. Men de køer, som måske lige ligger på vippen, kommer godt videre, når man tager lidt ekstra hensyn i dagene efter kælvning«, fortæller Bjarne Nebel.

Spalter er unaturlige

Ude i stalden med sengebåse tages der også hensyn. Som nævnt er der rigelig med sengebåse, og underlaget af sand gør dem eftergivelige og behagelige at ligge i.

Hensyn: Der er god plads i Bjarne Nebels stald. Han har valgt et fast gulv med drænrende i midten, fordi han finder, at spalter er unaturlige for køer at færdes på. Fotos: Henrik Mark.

Ko og kalv sammen - overvejelser og praksis

- I tre år har Bjarne Nebel praktiseret at have ko og kalv sammen i enkeltboks de første fire dage efter kælvning.
- På femtedagen flyttes koen til stalden med de malkende køer, og kalven sættes ind i en fællesboks med andre kalve. Der er maksimalt fem kalve i hvert hold og de følges ad til fravæning.
- De første kvier, som startede med at gå med deres mødre for tre år siden, har kælvnet. De er stærkere og tungere, end førstekalvskøerne tidligere var.
- Bjarne Nebel håber, at Them Mejeri på et tidspunkt kan bruge ko-kalv-projektet som en niche og dermed opnå en højere mælkepris.

Samvær: Efter kælvning går ko og kalv sammen i fire dage. Det giver køerne en skånsom opstart, inden de flyttes over til det malkende hold. Kalvene flyttes videre til fællesbokse og fodres tre gange dagligt i de efterfølgende to uger for at gøre overgangen til to daglige mælkefodringer så lempelig som muligt.

Besætningens holdbarhed

- Levealder: 7,2 år
- Livsydelse: 18,9 kg EKM pr. levedag. 49.372 kg EKM pr. afgået ko.
- Ydelse: 11.000 kg EKM produceret, leveret ydelse er 10.000 kg EKM.
- Udskiftningsprocent: 19,6
- Celletal: P.t. 349.000
- Døde køer: 3,3 pct.

Bedriften

- 121 holstein-køer.
- Økologisk, leverer mælk til nærliggende Them Mejeri.
- To malkerobotter af mærket DeLaval.
- Fast gulv i kostalden og sand i båsene.
- Automatisk fodring.
- Goldkøer på dybstrøelse. Fodres med egen fuldfodervogn.
- Klovbeskærer hver måned.

Oprindeligt blev stalden bygget med dybstrøelse for at give ekstra velfærd, men hensynet druknede i massive problemer med mastitis. Da stalden skulle ændres, var Bjarne Nebel tøvende overfor at vælge sand, men en nabo fik ham overbevist.

»Han sagde, at hvis jeg kunne få sandet ud af stalden, kunne det lade sig gøre. Og han har ret,« siger Bjarne Nebel, som valgte et fast gulv med en drænende spalte i midten. Under spalten ligger en halv meter bred skrabe kanal, som skræbes ren flere gange dagligt.

Bjarne Nebel fravalgte spalter, fordi de ikke er naturlige at gå på.

»Kigger man efter, vil man også se, at mine køer går i siderne, hvor gulvet er fast. De går aldrig midt på, hvor spalten er,« bemærker han.

Kedeligt, men godt

Køerne kan vælge at blive malket af de to malkerobotter, når de vil, og et automatisk fodringsanlæg sørger for frisk foder 10 gange i døgnet.

Bjarne Nebel hører ikke til dem, som genner køer til robotterne, med mindre der er tale om en uerfaren førstekalvsko eller en ko med kort tid til goldning.

»Køerne skal så vidt muligt passe sig selv, og jeg skal forstyrre dem mindst muligt. Og hele pointen med malkerobotter går jo fløjten, hvis vi samler køer flere gange om dagen,« mener han.

Det gode ko-liv kræver kedelige og velkendte rammer. Derfor er ældre køer også at foretrække, fordi de kender systemet, mener Bjarne Nebel.

I avlsmålet har han prioriteret yversundhed, holdbarhed og fødsel højt. Ofte over ydelse.

»Hvis sundheden er god og koen velfungerende, kommer mælken i reglen af sig selv«, mener han.

Fodring: Køerne fodres 10 gange dagligt i vinterperioden med fuldfoder. Et foderbånd afleverer fuldfoderet i en kumme. Løsningen var let og billig, fordi foderbordet kunne laves udenfor den gamle stald.

- Sebstrup Vestergaard ejes af Bjarne Nebel.
- Bedriften er ofte vært for arrangementer samt fast deltager i Økodagen.

3 veje TIL PASNING AF GAMLE KØER

1

Celletal kan udfordre

Celletallet i besætningen svinger meget og ligger p.t. på 349.000. Det skyldes primært, at enkelte køer har favoritstatus, og derfor ikke slagtes. I stedet malkes de fra til kalve.

Celletal er dog også en af udsætterårsagerne. Øvrige årsager til udsætning er manglende drægtighed eller temperament i forbindelse med malkning i AMS.

Der tages fast PCR-prøver af køer med celletal over 200.000, og der benyttes goldbehandling.

En andet indsatsområde er vask af AMS med sæbe og efterfølgende desinfektion.

2

Goldkøer får fuldfoder hele året

I sommerhalvåret er goldkøerne på græs i dagtimerne. For at sikre optagelsen af goldmineral tages de på stald om natten, hvor de får fuldfoder bestående af helsæd, halm, soja og goldmineral.

Hver morgen bliver goldkøerne pattesprøjet med rygsprøjte for at bibeholde en høj yverhygiejne.

Goldkøerne går i dybstrøelse, og om vinteren er de delt i små hold på seks til syv køer. Tidligere gik goldkøerne sammen med kælvkvierne. Nu er de skilt fra hinanden. Det har mindsket stress og kampe om rangorden.

3

Lille besætning er en fordel

I bestræbelserne på at nå en høj livsydelse nævner Bjarne Nebel det også som en fordel, at besætningen ikke er større end 120 køer.

Han kender alle køerne og deres historik og kan tage ekstra hånd om dem, som tidligere har haft det svært, eksempelvis i forbindelse med kælvning.